

2016-02-08

TJÄNSTESKRIVELSE
2015/551-041

Socialnämnden

Årsredovisning 2016 för socialnämnden

Förslag till beslut

Socialnämnden fastställer årsredovisningen för 2016 och överlämnar den till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Det ekonomiska utfallet för socialnämnden var 673,7 miljoner kronor, vilket var 12,1 miljoner kronor bättre än budget. Det positiva resultatet beror framför allt på att insatser till personer med funktionsnedsättning kostat 10,0 miljoner mindre än budgeterat. Enheten har fortsatt att följa upp och ompröva besluten mer frekvent vilket har lett till att kostnadsökningarna för flera verksamheter har stannat upp och är lägre än året 2015.

Kundenkäten har inte genomförts i år som planerat. Svarsfrekvensen har tidigare varit för låg för att dra några generella slutsatser utifrån resultatet. Enheten för personer med funktionsnedsättning har genomfört en kundundersökning för personer som bor i LSS-boende och för daglig verksamhet. För personer som bor i serviceboende respektive i gruppboende visar svaren en positiv trend av hur brukarna upplever sitt boende. För daglig verksamhet är resultatet oförändrat 2016 jämfört med 2013, men sjunker för frågeområdet som handlar om inflytande, delaktighet och meningsfull sysselsättning.

Ärendet

Verksamhetens uppdrag

Individ- och familjeomsorgen (IFO) barn, unga och vuxna ansvarar för att kvinnor och män, flickor och pojkar får det stöd och den hjälp som de har behov så att den enskilde tillförsäkras en skäligen levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes resurser att leva ett självständigt liv.

Enheten funktionsnedsättning ger stöd till personer med funktionsnedsättning. Målgrupperna är personer som är yngre än 65 år och som har personkretstillhörighet enligt lagen om särskild service (LSS), eller som behöver stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) för sin

funktionsnedsättning. Handläggarna utreder, bedömer behov och fattar beslut och beviljar insatser utifrån funktionsnedsättningen.

Utgångspunkten är Nacka kommuns vision om öppenhet och mångfald samt värderingen om respekt för människors kunskap och egen förmåga och deras vilja att ta ansvar. Vi arbetar med brukaren/kunden i centrum genom

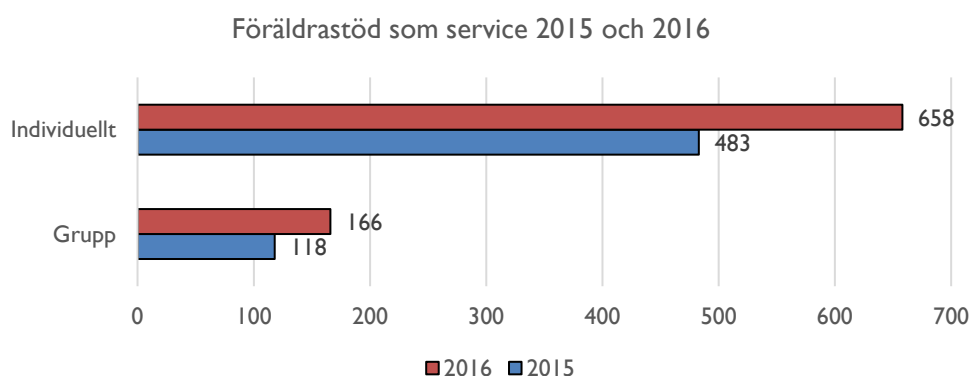
- självbestämmande och delaktighet
- kundval inom flera insatser
- stärka det friska och inte överkompensera
- samverkan med andra
- beakta barnperspektivet

Från och med 1 januari 2017 byter enheten för barn och unga respektive enheten IFO vuxen namn till Barn och familjeenheten och Enheten funktionsnedsättning byter namn till Omsorgsenheten.

Det hände 2016

Antalet föräldrar som får stöd och hjälp i sitt föräldraskap ökar

Barn och vuxna ska kunna få hjälp innan bekymren blivit för stora. Nacka erbjuder stöd till föräldrar i sitt föräldraskap i grupp och individuellt som en service utan att först behöva ansöka om biståndsbedömt stöd. Antalet föräldrar som deltar i föräldrastöd ökar stadigt. Sammanlagt har 824 föräldrar fått stöd i sitt föräldraskap under 2016 varav cirka 20 % deltagit i föräldragrupper medan 80 % har fått individuellt stöd. Jämfört med 2015 är det en ökning med cirka 37 %.

Familjerätten deltar i stiftelsen Allmänna Barnhusets försöksverksamhet med ”samverkansteam”. Syftet är att se om ett samordnat tvärprofessionellt stöd kan bidra till att konflikter mellan föräldrar minskar och att därmed minimera de skadeverkningar konflikterna kan få för barnet och föräldrarna. Samverkansteamet i Nacka, som är ett

samarbete mellan familjerätten och familjemottagningen, har under projekttiden arbetat med totalt 12 familjer. Ingången har varit öppen för familjerna och ges som service utan föregående biståndsbedömning. En broschyr har tagits fram som informerar om vilket stöd föräldrar kan erbjudas inom Nacka kommun.

Högre kvalitet i LSS-besluten

Under våren 2016 fortsatte enheten för personer med funktionsnedsättning att ompröva ett antal insatser som identifierades i en kartläggning år 2015. Många ärenden hade på grund av resursbrist inte omprövats på länge. Samtidigt fick de som handlägger ärenden enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) juridisk handledning. Det leder till mer enhetliga beslut och omprövningarna gör också att besluten närmar sig aktuell rättspraxis.

Enklare att söka hjälp för sociala problem

Under våren 2017 öppnar socialnämndens verksamheter gemensam mottagning för barn och vuxna under 65 år som söker hjälp för sociala problem. Under 2016 pågick därför omfattande planering inför detta. Inriktningen ska i första hand vara att ge vägledning, stöd och hjälp så att man så snabbt som möjligt kan få den hjälp man behöver. Det kommer att finnas grupper som utreder och följer upp insatser för barn och vuxna med mer tillfälliga hjälpbehov. Det kommer också finnas en grupp inriktad på barn och vuxna med omfattande problem och med stora hjälpbehov som behöver samordnas mellan grupper och myndigheter.

Måluppfyllelse

Verksamhetsresultat

Socialnämnden har tidigare följt upp de strategiska målen genom att genomföra en kundenkät vartannat år. Det har varit svårt att dra några generella slutsatser om måluppfyllelsen utifrån svaren på kundenkäten eftersom svarsfrekvensen har varit låg. Kundenkäten har därför inte genomförts för 2016. Inom individ och familjeomsorgen (IFO) har man därför som en del i sitt kvalitetsarbete prövat intervjua kunder för att se om det kan vara ett sätt att ta del av kundernas uppfattning om socialtjänsten. Cheferna har under november-december genomfört en strukturerad intervju bestående av både skalfrågor och öppna frågor till ett litet urval av kunderna. Svaren kommer att vara färdigbearbetade under våren 2017. Hittills har svaren från 18 intervjuade brukare sammanställts. Resultaten är varierande, allt från mycket nöjda brukare till brukare som är mycket kritiska.

Nedan följer en beskrivning av måluppfyllelsen för socialnämndens strategiska mål

Medborgare ska ha en hög tillgänglighet och god service

Hemsidan och ”fråga soc”

I maj lanserades kommunens nya hemsida och inför lanseringen gjordes stora förändringar i språket så att medborgarna möts av ett enhetligt språk anpassat efter de olika målgruppernas förutsättningar. Till exempel finns det nu sidor som är direkt riktade till barn och ungdomar.

Antalet frågor till ”Fråga soc” har ökat med 76 % jämfört med 2015, från 74 till 130.

Ökningen gäller i samma utsträckning för alla kommunerna. Det går däremot inte att redovisa statistik för antalet besök på sidan då Nacka kommun bytt till en ny webb mitt under året och statistiken i den nya webblösningen inte är jämförbar med den tidigare.

Individ och familjeomsorgen och enheten för personer med funktionsnedsättning

Under året har en organisationsöversyn pågått som ska leda till högre tillgänglighet för medborgaren bland annat genom att det blir en gemensam mottagning, ”en väg in”.

Verksamheten ska bli mer effektiv bland annat genom att personer med stora behov av samordning av insatser tillhör en grupp som har det som inriktning.

Kvalitetsbarometer LSS 2016

Personer med funktionsnedsättning som får en LSS-insats i form av serviceboende, gruppboende och/eller daglig verksamhet har fått svara på frågor om sitt boende och sin dagliga verksamhet. Undersökningen har genomförts på plats och i det fall personen inte haft möjlighet att svara helt själv har enkäten besvarats tillsammans med anhörig/god man. Svaren har räknats om till ett index som kan vara från -2 till +2 där + 1 krävs för att det ska räknas som ett tillfredställande resultat. I tabellen nedan redovisas resultatet i form av sammanvägda index. Resultatet för serviceboende ska tolkas med försiktighet eftersom det baseras på få svar. Det sammanvägda indexet av samtliga frågor för personer som bor i serviceboende respektive i gruppboende visar en positiv trend av hur brukarna upplever sitt boende. Det sammanvägda indexet för samtliga frågor för personer som har daglig verksamhet är oförändrat 2016 jämfört med 2013. Inom den dagliga verksamheten sjunker index för frågeområdet som handlar om inflytande, delaktighet och meningsfull sysselsättning.

	Serviceboende	Gruppboende	Daglig verksamhet
Målgrupp antal personer	23	90	179
Antal svar	18	67	142
Svarsfrekvens	78 %	77 %	79 %
Sammanvägt index	1,48	1,35	1,43
Tillgänglighet	1,06	1,45	redovisas som separata frågor
Inflytande och delaktighet	1,52	1,39	0,94
Kommentar			Översyn av kundvalet sker våren 2017

Uppföljning av samarbetsamtal inom familjerätten

Samarbetssamtalen följs upp under 2016 via en digital enkät. Resultatet från kartläggningen visar bland annat att:

- Nio av tio anser att väntetiden innan första samtalet har varit acceptabel, vilket är ett bättre resultat än jämförbar statistik från hela riket.
- Närmare 40 procent av de som besvarat enkäten har tidigare deltagit i samarbetsamtal, vilket stämmer överens med jämförbar statistik.
- Drygt 60 procent av samtalen ledde till en muntlig eller skriftlig överenskommelse, vilket är något lägre än den jämförbara statistiken.
- 70 procent av de svarande är nöjda med samtalen. Bland annat är man nöjd med planeringen för barnen den närmsta tiden och samtalsledarnas trevliga och professionella bemötande.
- 80 procent kan tänka sig att vända sig till familjerätten igen.
- Det föräldrarna efterfrågar är mer tips om hur de praktiska kan lösa situationen.

Öka möjligheterna för kunden att göra aktiva val

Arbetet med att få igång jämföraren, där medborgare enkelt ska kunna gå in och kunna jämföra olika utförare av insatser, har inte fungerat optimalt på den nya hemsidan. Ett arbete pågår nu för att få detta att fungera. IFO barn och unga samt IFO vuxen har en insatsbank för socialsekreterarna. Genom insatsbanken är det lättare att kombinera brukarnas behov av rätt insats med avtalen. Avtalsroheten ökar och direktupphandlingarna minskar. Det kommer också att underlätta utvärderingen av olika insatser och bli en bra grund för kommande upphandlingar.

Medborgare ska ha kännedom och få tillgång till förebyggande och tidiga insatser

Genom hemsidan och en mer aktiv uppdatering av nyheter om förebyggande och tidiga insatser ökar förutsättningen för att medborgarnas kännedom om vilket stöd som går att få ökar. Antalet föräldrar som har deltagit i föräldrastödsgrupper fortsätter att öka. Nacka erbjuder tre gruppverksamheter, ABC- utvecklas som förälder, Komet- Oj vad vi bråkar här hemma! och BIFF- så osams att barnen kan ta skada? Även föräldrar som vill komma på enskilda samtal ökar.

Utredningar och beslut ska vara korrekta, välgrundade och lätta att förstå

Rättsäkerhetsgranskningen som genomfördes hösten 2016 visar på en fortsatt god rättssäkerhet inom individ- och familjeomsorgen. I samband med övergången till det nya verksamhetssystemet Combine har en genomgång gjorts av samtliga beslutsformuleringar. Inom vuxengruppen har fokus varit att stärka rättssäkerheten och kvaliteten i utredningarna. Till exempel har man arbetat med utredningsplanens utformning och innehåll för att göra mer likartade bedömningar och öka tydligheten för klienten.

Man har också, i syfte att nå en högre träffsäkerhet kring val av insats, tillsammans med klienten bedömt vårdbehovet genom ASI netplan (ASI netplan är ett strukturerat bedömningsinstrument med tillhörande beslutsstöd). Familjerättens mål om att dokumentera riskbedömningen under egen rubrik i samtliga vårdnads-boende och umgängesutredningar är uppfyllt till 100 %.

Även enheten för personer med funktionsnedsättning visade goda resultat i rättsäkerhetsgranskningen. Styrkor är att man håller sig inom handläggningstiden, alla beslut är fattade inom 90 dagar. Brister kan ses inom barns delaktighet i processen samt att man inte alltid kommunicerar beslutet. En åtgärdsplan har upprättats där ett antal punkter ska åtgärdas.

Socialtjänsten ska verka för en effektiv användning av kommunens skattemedel

Rättsäkerhetsgranskningen visar att lagstadgad utredningstid inte hålls i alla barnavårdsutredningarna, detta kan förklaras med en ökad ärendemängd kombinerat med en hög personalomsättning. Det är tyvärr inte möjligt att mäta handläggningstid, p.g.a. att IFO barn och unga övergick till ett nytt verksamhetssystem Combine i februari 2016 och att data därför finns i två system.

Utredningsgrupperna barn och ungdom har fortsatt sitt arbete med att effektivisera och förenkla utredningsarbetet. Barnutredarna använder kortutredningsmallarna och inom utredning ungdom har man i vissa ärenden jobbat med så kallade intensivutredningar. Intensivutredningar innebär att handläggarna komprimerar nödvändiga samtal under kortare tid.

Kommunerna har fått statsbidrag för att stärka den sociala barnavården. För dessa medel har Individ- och familjeomsorgen anställt två administrativa sekreterare, för att frigöra mer tid för socialsekreterarna. De administrativa sekreterarna får i huvuduppdrag att underlätta för och stödja socialsekreterarna kring all administration som följer med den sociala barnavården.

SkolSam

Det är viktigt att barn i utsatta psykosociala situationer lyckas i skolan. Under 2015 startade ett arbete för att utveckla metoder för de barn och ungdomar som bor hemma och som har insatser från socialtjänsten - SkolSam. IFO-enheten redovisar en kraftig ökning av behandlingsplaceringar kombinerat med skolgång. Påfallande många barn med skolsvårigheter är aktuella för omfattande och kostsamma insatser. För att bromsa utvecklingen krävs en fördjupad samverkan mellan skola och socialtjänst.

Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Mål-värde	Utfall 2016	Utfall 2014	
Medborgare ska ha en hög tillgänglighet och god service		Andelen personer som är nöjda med socialtjänstens tillgänglighet	> 80 %	Ej mätt	85 %	
		Andel personer som är nöjda med socialtjänstens service	> 80 %	Ej mätt	84 %	
		Antalet besökare på social rådgivning "Fråga soc" ska öka jämfört med utfall för 2015		T1: 12 242	År 2015: 31 409	
		Antal kortutredningar IFO BoU ska öka jämfört med utfall för 2015		Ej mätt	-	
Öka möjligheterna för kunden att göra aktiva val		Andel kunder som uppger att de har tillräcklig information om vilka valmöjligheter som finns	> 80 %	Ej mätt	85 %	
		Antal kundval som finns i jämföraren av möjliga kundval				
Medborgare ska ha kännedom och få tillgång till förebyggande och tidiga insatser		Andel aktualiserade barn genom egen ansökan/totalt antal aktualiserade barn	5 %	Ej mätt	us	
Utredningar och beslut ska vara korrekta, välgrundade och lätta att förstå.		Andel ärenden med rättssäker handläggning	Andel i aktgranskning utan anmärkning	Ej mätt	85 %	
			Andelen kunder som är nöjda med delaktigheten i handlägningsprocessen	> 80 %	Ej mätt	87 %
			Andelen kunder som anser att det är lätt att förstå det beslut som man har fått	Fastställa målvärde		

Insatta resurser	Läge	Nyckeltal	Mål-värde	Utfall 2016	Utfall 2014
Socialtjänsten ska verka för en effektiv användning av kommunens skattemedel		Handläggningstid i avslutade barnavårdsutredningar dagar - andel (exklusive de med beslut om förlängning) under 121 dagar	100 %	Ej mätt	
		- median	Fastställa målvärde		

Uppföljning av utvecklingsarbete under 2016

Beskrivning av kvalitetsarbete

Sociala kvalitetsenheten har dokumenterat inköpsprocessen och i den processen ingår även uppföljning av utförare/anordnare. Det har varit oklart hur ansvaret för inköpsprocessen varit fördelat. Det har klarlagts även om vissa delar fortfarande kvarstår. Inköpsenheten och enheterna inom sociala omsorgsprocessen har tagit fram en upphandlingsplan tillsammans. Målet har dels varit att säkra tillgången på bra insatser utifrån målgruppernas behov och dels att kunna minska andelen direktupphandlingar på grund av att ramupphandlad verksamhet eller kundval saknas. För att ta del av anordnarnas syn på kravställning inför upphandling har en dialog förts med dem. Detta blev mycket lyckat och kommer att upprepas.

Under 2016 har enheterna tagit fram riktlinjer för funktionsnedsättning LSS, socialpsykiatri och för barn och unga. Riktlinjerna kommer att antas av socialnämnden under våren 2017.

Övrig utveckling

Arbetet med att kartlägga och planera inför organisationsförändringen 2017 har tagit mycket arbetstid under året. IFO-enheten och enheten för personer med funktionsnedsättning har med stöd från sociala kvalitetsenheten gjort flera målgruppsinventeringar som bland annat har varit en grund för diskussionerna kring den kommande organisationsförändringen. Syftet med målgruppsinventeringarna är att få en bild över problemområden och behov som barn, vuxna och familjer har. 2014 gjordes en målgruppsinventering för samtliga unga vuxna som hade kontakt med myndigheten inom den sociala omsorgsprocessen inklusive försörjningsstöd. Samma år genomfördes även två målgruppsinventeringar för barn och unga som hade kontrakt med individ- och familjeenheten. 2016 genomfördes en målgruppsinventering för vuxna och en för hela enheten för personer med funktionsnedsättning.

Målgruppsinventeringarna är också till hjälp i myndighetens arbete med specifika målgrupper, inför nya upphandlingar och för utveckling av bland annat snabbspår inom myndigheten, så kallade "kortutredningar".

Inom ramen för statens kunskapssatsning inom äldre- och funktionshinderområdet har en utbildning inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar genomförts. Utbildningen har vänt sig både till utförare av socialtjänst, socialsekreterare och biståndsbedömare. Utbildningen kommer att återupprepas eftersom alla inte har kunnat delta och behovet av kompetens kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar fortfarande är stort. För 2016 prioriterades funktionshinderområdet. Medlet är att fler medarbetare finns på plats och att fler medarbetare får ökad kompetens inom områden där det identifierats brister. Uppföljning av om medlen har gett effekt på identifierade utvecklingsområdena kommer att ske under 2017.

Staten kommer att anslå stimulansmedel för att förbättra psykisk hälsa under de kommande tre åren. Under 2016 har del av statsbidraget använts för att ta fram en regional handlingsplan där både kommun och landsting ingår. Resterande medel används under 2017.

I 2016 års folkhälsorapport identifierades psykisk ohälsa som ett av fyra utvecklingsområden. Inom socialnämndens område har kvarstående statliga stimulansmedel inom området psykisk hälsa riktats till att skapa insatser för målgruppen unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. En målgruppsinventering som genomfördes under 2016 som visade att det saknas uppsökande och samordnande insatser för målgruppen. Under hösten 2016 startade därför ett uppsökandeprojekt för personer i målgruppen som av olika skäl inte klarat av att ta adekvata kontakter och få tillgång till insatser. Syftet med den uppsökande insatsen är att den kan hjälpa personen till att få ett mer självständigt liv och psykisk hälsa.

Individ och familjeomsorgen

Våld riktat mot barn och våld i nära relation

Barncentrums samordnare har som huvuduppdrag att där polisanmälan gjorts om misstänkt våld mot barnet, samordna arbetet kring barnärenden, från anmälan till förhör och efterarbete. Samordnaren erbjuder även krisstöd till barnet och familjen under och efter polisförhöret och genom hela krisbearbetningen. Stödet erbjuds även till skolan som ofta är de som gjort anmälan, direkt under/efter ett förhör och genom hela krisbearbetningen. Krisstödet har tagits emot mycket väl av både familj och samverkanspartners.

Under hösten 2016 ökade antalet ärenden från Nacka kommun till Barncentrum. I oktober var det 13 ärenden, i november nio och i december tio ärenden. Före sommaren var det i snitt fem ärenden per månad.

Vuxengruppen har under året haft ett projekt för att, tillsammans med Valfärd Samhällsservice (VSS), bygga upp en verksamhet för arbetet med våldsutövare i familjer där det finns barn. Arbetet syftar till att ge våldsutövaren en snabb kontakt med socialtjänsten för att motivera till stöd och behandling. Arbetet med våldsutövare kräver ett säkerhetstänkande för den våldsutsatta och barnen, vilket innebär ett tätt samarbete med övriga verksamheter. Inför 2017 har ett avtal skrivits mellan enheten och VSS som reglerar att både våldsutövare och våldsutsatta ska erbjudas biståndsbedömda insatser.

Effektivare handläggning

Under den förra regeringen påbörjades ett arbete för att stärka och utveckla den sociala barn- och ungdomsvården bland annat genom förstärkt lagstiftning och genom tillsättningen av en nationell samordnare. Nuvarande regering fortsätter arbetet, bland annat har man gett samordnaren i uppdrag att i dialog med ett antal kommuner stärka och stödja socialtjänsten. Syftet med besöket var att bland annat att kunna lyfta det nationella stödet och dess ändamålsenlighet samt att kunna återföra kommunernas erfarenheter till kommunal, regional och nationell nivå. Under våren 2016 besökte den nationella samordnaren Nacka kommun. Inför detta besök gjordes en tidmätning, medarbetare fick under en vecka registrera vad de använde sin tid till, och efter besöket gjordes en handlingsplan.

Handlingsplanen innehåller följande sex utvecklingsområden:

- Utveckla kundprocesserna och förenkla handläggningen för barn och vuxna ur ett medborgarperspektiv. Processöversyn pågår, förslag om ny organisation träder i kraft 1 maj
- Öka direkt och indirekt tid med barn och unga. En av målsättningarna med ny organisation
- Utveckla och förstärka rekrytering, introduktion, stöd i vardagen och arbeta med kompetenshöjande insatser för handläggare och chefer. Aktiviteter i handlingsplanen i stort sett slutförda.
- Utveckla ledar- och chefskap inom området för att driva utvecklingen mot god kvalitet och ekonomi i balans. Aktiviteter pågår
- Öka samverkan med skolan. Ej genomfört, återstår till 2017
- Fortsätta utvecklingsarbetet med en evidensbaserad socialtjänst (EBP) Återstår till 2017.

Den 23 februari 2017 kommer den nationella samordnaren, på ett nytt kommunbesök för att följa upp handlingsplanen och delge sina erfarenheter och sprida goda exempel från kommunbesöken.

Ekonomisk analys och investeringar

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhet, tkr	Ufall 2016			Budget 2016	Budget- avvikelse	Utfall 2015		
	Kostnader (-) Intäkter (+)	Intäkter	Kostnader			Utfall netto	Intäkter	Kostnader
IFO Barn och unga	5 866	-98 242	-92 376	-96 082	3 706	10 923	-105 085	-94 162
IFO Utredning vuxen	26 932	-73 580	-46 649	-46 256	-393	25 472	-72 033	-46 561
LSS/SOL yngre än 65 år	31 051	-412 649	-381 598	-389 828	8 230	38 976	-403 461	-364 485
Socialpsykiatri	4 641	-42 477	-37 836	-39 561	1 725	7 940	-40 580	-32 640
Nämnd och nämndstöd	682	-12 396	-11 714	-10 850	-864			
Myndighet och huvudmannaskap	0	-103 572	-103 572	-103 310	-262	10 902	-140 187	-129 285
Summa	69 172	-742 916	-673 745	-685 887	12 142	94 213	-761 346	-667 133

Utfallet på raden myndighet och huvudmannaskap för 2015 inkluderar nämndens utfall

Det ekonomiska utfallet för socialnämnden var 673,7 miljoner kronor, vilket var 12,1 miljoner kronor bättre än budget.

Det positiva resultatet beror framför allt på att insatser till personer med funktionsnedsättning kostat 10,0 miljoner mindre än budgeterat. Enheten har fortsatt att följa upp och ompröva besluten mer frekvent vilket har lett till att kostnadsökningarna för flera verksamheter har stannat upp och är lägre än året 2015.

Även enheten IFO barn och unga går plus 3,7 miljoner kronor, det beror på att kostnaderna för placeringar i heldygnsvård är 6,8 miljoner kronor lägre än budgeterat liksom utfallet för organisationsstöd som är 1,8 miljoner kronor lägre än budget. Ökade kostnader för barn med skolplacering kombinerat med behandling har bidragit till att öppenvården överskrider budgeten med 8,1 miljoner kronor. Kostnaden för barn med skolplacering har ökat från 5,0 miljoner kronor året 2014 till 11 miljoner för 2016.

Driftbudget

Insatser till personer med funktionsnedsättning

Det positiva resultatet för socialnämnden beror framför allt på att insatser till personer med funktionsnedsättning (raden LSS/SOL yngre än 65 år och socialpsykiatri i tabellen ovan) har kostat 10,0 miljoner mindre än budgeterat. Enheten har fortsatt att följa upp och ompröva besluten mer frekvent vilket har lett till att kostnadsökningarna för flera verksamheter har stannat upp och är lägre än året 2015. Nedan redovisas de större avvikelserna.

Hemtjänst, ledsagning, avlösning samt boendestöd

Ett exempel på resultat från uppföljningar är att kostnaderna för hemtjänst, ledsagning och avlösning och boendestöd minskat med sammanlagt 4,5 miljoner kronor sedan 2015 i stället för att fortsätta och öka, vilket har lett till ett budgetöverskott med sammanlagt 13,3 miljoner kronor för dessa verksamheter. I samband med att möjligheten till anhänganställning upphörde förändrades också antalet timmar inom boendestödet, somliga kunder avslutade eller minskade antalet timmar med boendestöd och några ansökte om alternativt boende. När det gäller hemtjänst, ledsagning avlösning som är insatser enligt socialtjänstlagen, så har en del personer i stället kommit att tillhöra en personkrets inom LSS och till exempel beviljats särskilt boende.

Gruppboende enligt socialtjänstlagen

Utfallet för gruppboende för personer med funktionsnedsättning var 14,7 miljoner vilket är 3,2 miljoner bättre än budget och 3,6 miljoner bättre än utfallet för 2015. Ett skäl till det positiva resultatet är att en del personer i stället fått en insats enligt LSS.

Kontaktperson LSS

Överskottet på 1,2 miljoner kronor för kontaktperson beror på att de som bor i gruppboende inte också beviljas kontaktperson eftersom det behovet ska tillgodoses av boendet om det inte finns ett individuellt behov. På samma sätt tillämpas rättspraxis och därför beviljas sällan kontaktperson för barn under 16 år då behovet ska tillgodoses inom ramen för familjegemenskapen.

Bostadsanpassningsbidrag

När det gäller utbetalade bidrag för bostadsanpassning är kostnaderna 1,8 miljoner kronor lägre jämfört med budget. En av orsakerna till detta är att information om tolkning av regelverk och information till, och tydlighet gentemot intygsskrivare inom primärvården, vilket har resulterat i färre inkomna ärenden. Procentuellt sett har även bifallsbesluten minskat.

Turbundna resor och riksfärdtjänst

Turbundna resor och riksfärdtjänst har tillsammans ett positivt resultat med 1,6 miljoner jämfört med budgeten, kostnaden är 0,5 miljoner kronor lägre än 2015. Genom bättre kontroll upptäcktes att utföraren inte har varit så noga med att fördela kostnaderna rätt mellan enheterna och kostnaderna har också kunnat sänkas genom bättre kunskap om avtalet och hur det bäst tillämpas.

Bostad med särskild service för vuxna, (LSS-boenden)

Budgeten för 2015 överskreds med 8,9 miljoner kronor för LSS-boenden. Inför budgetåret 2016 tillfördes enheten 10,3 miljoner i budgetmedel för 12 platser i servicelägenhet och 6 platser i gruppboende som sedan inte startat. Utfallet för 2016 blev 131,5 miljoner kronor vilket trots budgettillskottet innebar att budgeten överskreds med 4,5 miljoner kronor.

Antalet bostäder enligt LSS har enligt statistiken från verksamhetssystemet varierat under året. Den första oktober bodde enligt statistik hämtad från verksamhetssystemet 141 i LSS-boende respektive 16 personer i annan särskilt anpassad bostad för vuxna. Det finns anledning att tro att statistiken inte stämmer. Enligt manuell räkning så bodde det under oktober cirka 154 personer i LSS-boende (gruppboenden och servicelägenheter) samt cirka 16 personer i annan särskilt anpassad bostad för vuxna. Utifrån den manuellt framtagna uppgiften har antalet personer med beslut om LSS-boende ökat med 12 personer och antal personer i annan särskilt anpassad bostad med 3 jämfört med 2015. En del av dessa personer har tidigare haft andra lösningar för sitt behov genom bistånd enligt socialtjänstlagen vilket har bidragit till lägre kostnader för till exempel hemtjänst.

På grund av brist på gruppboenden i Nacka har platser upphandlats externt för att verkställa beslut om gruppboende. Genomsnittskostnaden för de externa platserna är 1,4 miljoner per år vilket är betydligt en högre årskostnad jämfört med gruppboenden i Nacka. Antalet externa platser har ökat från cirka 17 platser 2015 till cirka 22 platser. En del av dessa personer har haft mycket stora behov vilket har lett till lösningar med hög dygnskostnad.

Platserna i Nackas gruppboenden har också kunnat öka något genom att knyta lägenheter till gruppboendet. Den genomsnittliga årskostnaden i Nackas boenden var cirka 789 tusen kronor per år och plats i gruppboende/servicelägenhet.

Det är den 1 oktober som är mät datum för LSS kostnadsutjämning och jämfört med 2015 har antalet personer med LSS-bostad minskat med en medan antalet särskilt anpassade bostäder för vuxna har ökat med 3. Dessa bostäder genererar mycket mindre i kostnadsutjämningen än en LSS-bostad. Enligt kostnadsutjämningen för 2017 som baseras på kostnadsuppgifter för 2015 baseras LSS-utjämningen på en riksgenomsnittlig nettokostnad på 868 tusen kronor per plats för vuxna inklusive handläggning och fördelade kommungemensamma kostnader medan annan särskilt anpassad bostad genererar 380 tusen kronor. Uppgifter inlämnade för LSS-utjämningen 2018 som baseras på utfallet 1 oktober 2016 kommer att korrigeras.

Personlig assistans

Underskottet för personlig assistans blev -6,2 miljoner kronor. Försäkringskassan har långa handläggningstider, i vissa fall upp till ett år långa, och deras bedömningar blir alltmer restriktiva. Försäkringskassan beviljar till exempel inte fler timmar under skolloven och det är också svårare för kommunen att återkräva utlägg retroaktivt eftersom de har tidsbegränsat perioden för hur lång tid bakåt kommunen kan återsöka för. I vissa fall har försäkringskassan hänvisat medborgare till kommunen med hänvisning till att kommunen har kortare handläggningstider. Försäkringskassan har också informerat kommunerna om att de under de kommande två åren planerar att genomföra omprövningar utifrån ett prejudicerande beslut som kom under 2015. Nya riktlinjer gör också att försäkringskassan kommer att ompröva alla sina beslut. Omprövning sker till exempel angående förälders eget ansvar, angående den tid det tar att ha ingående kunskaper om den

enskilde, det vill säga den tid det tar att tolka den enskilde, sjukvårdande insatser och uppehållstillstånd. Det kan betyda övervältring av kostnader med början i slutet av 2017.

Individ och familjeomsorgen

Enheten IFO barn och unga går plus 3,7 miljoner kronor, det beror på att kostnaderna för placeringar i heldygnsvård är 6,8 miljoner kronor lägre än budgeterat. Andra stora positiva avvikelser är 2,1 miljoner för stödboende, 1,8 miljoner kronor för organisationsstöd avseende barn och unga, 1,2 miljoner kronor för familjebehandling, 0,5 miljoner kronor för boendestöd och 0,2 miljoner kronor för boendestöd.

Utfallet för individuellt behovsprövad öppenvård inom barn och unga är -22,0 miljoner kronor vilket är 8,1 miljoner mer än budgeterat. Barn och Unga har stora kostnader för skolplaceringar med behandling. Under året har 34 barn och unga fått en sådan insats. Utfallet är fortsatt högt, 11 miljoner kronor att jämföra med 10,5 miljoner kronor 2015 och 5 miljoner kronor 2014. Genom nya arbetssätt i nära samverkan med skolan skulle dessa kostnader kunna minskas. För att bromsa kostnadsutvecklingen behöver enheten barn och unga arbeta vidare med tidiga insatser samt öka samverkan med skolan och barn och ungdomspsykiatri (BUP).

Myndighet och huvudmannaskap

Utfallet för myndighet och huvudmannaskap är 262 tusen kronor sämre än budget. Under första halvåret kvarstod effekterna av det stora antalet ensamkommande barn under hösten 2015 vilket innebar att enheten barn och unga var tvungna att styra om sitt arbete för att rycka in och hjälpa handläggargruppen med utredningar med mera. Detta extra arbete har arbets- och företagsenheten fått betala för. Utan dessa extra intäkter skulle enheten ha haft ytterligare 700 tusen kronor i underskott i personalbudgeten. Samtidigt har enheten haft vakanser både när det gäller socionomer och chefer vilka delvis har täckts med konsulter från externa bemanningsfirmor för 2 985 tusen kronor. Motsvarande kostnad för IFO vuxen var cirka 1 395 tusen kronor och för enheten för personer med funktionsnedsättning cirka 648 tusen kronor.

Nämnden

Inom nämndens ansvar finns förutom nämndens arvoden även budget för folkhälsa, alkoholtillstånd, verksamhetssystem FoU Södertörn och kontaktcentrum. Nämndens underskott i förhållande till budget är 0,9 miljoner kronor. Den största negativa avvikelserna är för folkhälsa och förebyggande verksamheter, - 0,8 miljoner kronor. I budgeten för 2017 har nämndens budget renodlas till att endast omfatta nämnd och nämndstöd.

Drift och investeringsredovisning införande projekt Pulsen Combine

Projektet finansieras dels genom investeringsbudgeten samt genom ett driftmedelsprojekt. Projektet drivs gemensamt av socialnämnden och av äldre- och barnnämnden och redovisas i sin helhet nedan. Kostnaderna fördelas på så sätt att nämnderna bär hälften var av kostnaderna.

Övergripande effektmål för projektet

- Delaktiga brukare/kunder
- Den enkla och trygga myndigheten
- En kunskapsbaserad och effektiv socialtjänst
- En socialtjänst i ständig rörelse

Projektet syftar till att utifrån identifierade effektmål bredda socialtjänstens arbete så att tillgängligheten för och kommunikation med kunder, brukare och utförare kopplade till Nacka kommun ökar. Detta möjliggörs med ett IT-systemstöd (Pulsen Combine) som vid fullt införande finns tillgängligt för samtliga intressenter. Projektet ökar också transparensen mellan de olika grupperna/intressenterna. Därigenom bidrar det till en kommun i framkant med en flexibilitet och anpassningsbarhet till framtida förändringar i arbetssätt, metoder och rutiner för att möta medborgarna.

För att dessa övergripande mål ska kunna uppnås krävs aktiviteter i flera delar av socialtjänsten. Gällande införande av nya funktioner bryts projektet stegvis ner i införande av olika delar.

Under 2016 har två större införanden genomförts/startat:

Införandet av Pulsen Combine för enheten barn- och unga

Under 2016 har Pulsen Combine införts på enheten Individ och familj barn och unga. Införandet berörde många chefer och handläggare, vilket gjorde att införande projektet var omfattande. Införandet gick bra i det stora hela men bland annat kvarstår arbetet med att låta anordnarna använda genomförandeplanerna i Pulsen Combine. Tidigare har systemet införts inom familjerätten och vuxengruppen.

Pilotprojekt mobil återrapportering och ersättningsunderlag

Projektet har lagt grunden för ett arbetssätt där fokus är att säkerställa att kunden får rätt tid och insats jämfört med beslutet. Det ska också vara enkelt för våra anordnare att rapportera in vad de har utfört. Piloten har genomförts tillsammans med ett antal anordnare inom hemtjänsten där processer tagits fram tillsammans med myndigheten för att få fram arbetsprocesser och rutiner för mobil återrapportering och ersättningsunderlag. Det har krävts en hel del arbete att säkra hela flödet. Införande projektet mobil återrapportering och ersättningsunderlag består av flera delprojekt eftersom det berör många olika funktioner såsom utförare myndighetshandläggare, ersättningshandläggare, controller, statistik med flera funktioner. Projektet är ungefär ett halvår försenat jämfört med tidplanen på grund av att införandet har varit mer komplicerat än vad som förutsågs. Alla anordnare av hemtjänst ska gå in i mobil återrapportering i början av 2017 och projektet beräknas vara avslutat någon gång under juni/augusti 2017.

Ekonomisk redovisning

Investeringsprojekt

Årets kostnader för investeringsprojektet 915 0000005 Pulsen fortsättning uppstart, är 2,4 miljoner kronor och avser huvudsakligen IT-konsulter för införande av barn och unga cirka 910 tusen kronor och mobil återrapportering (pågår) 700 tusen kronor samt projektledning från Pulsen cirka 300 tusen kronor.

I samband med bokslutet 2014 aktiverades 30,4 miljoner kronor (nämnderna började belastas med kostnader för avskrivning och internränta) och per 161231 återstår 6,3 miljoner att aktivera. Investeringsprojektets slutdatum är satt till 170331 vilket innebär en försening med ett kvartal jämfört med planerat slutdatum.

Driftprojekt

Årets kostnader för driftprojektet Pulsen Combine är 1,3 miljoner kronor vilket är 2,3 miljoner kronor bättre än budgeten. Överskottet beror på att projektet är försenat. Projektet innehåller kostnader för intern projektledning cirka 735 tusen kronor, mobil återrapportering cirka 420 tusen kronor och införande IFO barn och unga cirka 100 tusen kronor.

Utmaningar

Under året har utmaningarna inom socialnämndens verksamhetsområden beskrivits i olika uppföljningar och rapporter.

Kompetensförsörjning

En av de största utmaningarna är ett nationellt problem, brist på socionomer. Statistiska centralbyrån (SCB) skriver att arbetskraftsbarometern 2016-12-08, visar att bristen på socionomer ökat jämfört med tidigare, sju av tio arbetsgivare har uppgett brist på nyutexaminerade och nio av tio har upplevt brist på yrkeserfarna socionomer. Bedömningen är också att det kommer att finnas ett ökat behov av att anställa fler socionomer under de kommande åren.

För Nacka började bristen på socionomer bli märkbar under 2015 och det har sedan accelererat under 2016. Det gäller socionomer inom alla individ och familjeomsorgens områden men även i chefsleden. Det gäller i synnerhet när det gäller utredning och uppföljning barn och unga som kräver erfarna socionomer. Under 2016 har ledningen arbetat med kompetensförsörjningsfrågor vilket kommer att fortsätta även under 2017.

Under 2016 har konsekvenserna av bristen blivit märkbar, högre personalomsättning, och vakanser som har varit svåra att täcka. Med det följer kostnader för hyrsocionomer och löneglidning. Inom enheten för personer för funktionsnedsättning har det varit lättare att ersättningsrekrytera men även de har märkt av en löneglidning. Myndighetsutövningen har en fortsatt god kvalitet med produktiviteten har påverkats och utredningstiderna har blivit längre inom barn och unga.

Bostadsbrist

Under året skulle ett gruppboende och ett serviceboende öppnat för personer med behov av bostad enligt LSS. Höga byggkostnader som i sin tur skulle leda till hög hyra för den enskilde som lever på aktivitetsersättning, är ett problem som behöver lösas. Riktlinjerna behöver anpassas så målgruppen kan få en bostad med en hyresnivå som ryms inom den enskildes hushållsekonomi. Bristen på bostäder har fått ekonomiska konsekvenser för nämnden eftersom enheten har fått placera personer utanför kommungränsen, ofta till en högre dygnskostnad.

Hälso- och sjukvård för personer med bostad med särskild service och daglig verksamhet LSS

Kommunen övertog huvudmannaskapet från landstingen den 1 oktober 2015. I en uppföljning utförd av Nordic Healthcare Group, 2016-08-29 konstateras att verksamheten idag omfattar ett annat uppdrag än då landstinget utförde insatserna eftersom den är mer omfattande. Det gör att utredningen i sin analys valde att fokusera på en nulägesbild (våren 2016), snarare än att göra en jämförelse med situationen före övertagandet eftersom det inte ansågs vara relevant. Nacka hade enligt uppföljningen en budget som motsvarade 8 972 kr/brukare vilket är lägre än genomsnittet som var 10 084 kr/brukare. I den av Nacka redovisade budgeten ingår, enligt Nackas ekonomiska modell verksamhetens andel av kommungemensamma kostnader samt andel av kostnader för medicinsk ansvarig sjuksköterska (MAS). Kommunfullmäktige utökade budgeten utöver skatteväxlingen. Det är oklart i vilken omfattning kommungemensamma kostnader och kostnader för MAS ingår för övriga kommuner. Som konstateras i uppföljningen så omfattar verksamheten ett annat uppdrag än det som landsting/kommun skatteväxlade kring och gapet mellan budget och verksamhetens omfattning är relativt stort. Samtliga jämförelsekommuner (Danderyd, Sollentuna, Solna, Tyresö och Täby) har en budget på över 10 000 kr/brukare.

Samverkan med andra

Olika insatser från olika verksamheter erbjuds ofta samtidigt till barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa, eller till barn och unga med funktionsnedsättning eller somatisk ohälsa. För barnet och familjen är det viktigt att få rätt insatser i rätt tid utifrån en helhetssyn på barnets situation och behov, samt att samverkan sker när insatser ges från olika instanser samtidigt. Det finns lagstöd för att olika verksamheter ska samverka när barnet eller den unge behöver insatser från flera samhällsinstanser. Lagstödet är inte enhetligt utformat för alla grupper av barn som kan ha behov av samtidiga insatser. Andra svårigheter är bristen på socionomer och att antalet samverkanspartners är så stort.

Sedan 2015 har antalet barn och unga som får en behandlingsinsats kombinerat med skola ökat vilket har gjort att kostnaderna har mer än fördubblats. Det är nödvändigt att hitta bättre former för samverkan mellan socialtjänst och utbildning både på strukturell och individuell nivå.

Ekonomiska konsekvenser

Årsredovisningen är en beskrivning och en analys av vad som har hänt inom socialnämndens verksamhetsområde, i verksamheten och ekonomiskt.

Konsekvenser för barn

Detta ärende har inga särskilda konsekvenser för barnen.

Bilagor

1. Nyckeltal och mått
2. Socialnämndens bidrag till avsnittet verksamhet
3. Uppföljning av åtgärdsplan för budget och redovisning
4. Uppföljning av åtgärds och tidplan Pulsen Combine
5. Uppföljning av internkontrollplan 2016
6. Bilaga till uppföljning av internkontrollplan – uppföljningsplan god kvalitet
7. Jämförelse med andra

Anne-Lie Söderlund
T.f. Social- och äldredirektör

Birgitta Sandberg
Controller
Controllerenheten